

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ВІННИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Циклова комісія фінансово-облікових та економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
заступник директора
з навчально-виховної
роботи ВСП ВФКЕП ЗУНУ
Лілія ЗАБРОДІНА

«31» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи комерційної та біржової діяльності

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

Освітня програма – освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня-кваліфікація: фаховий молодший бакалавр з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Форма навчання	Курс	Семестри	Лекції	Практичні (семінарські)	ІРС	Разом	СРС	Іспит, залік
денна	III	V	15	15	2	90	58	Іспит, V

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Основи комерційної та біржової діяльності» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітня програма – освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

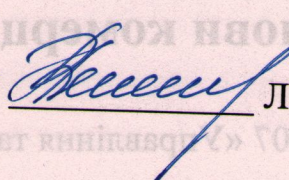
Розробник: Діна ШКВАРУК, викладач циклової комісії фінансово-облікових та економічних дисциплін ВСП ВФКЕП ЗУНУ

Робочу програму затверджено на засіданні циклової комісії фінансово-облікових та економічних дисциплін, протокол № 1 від 31 серпня 2022 року

Голова циклової комісії Ірина ПИЛЯВЕЦЬ

Схвалено методичною радою ВСП ВФКЕП ЗУНУ

Протокол № 1 від 31 серпня 2022 року

Голова методичної ради ВСП ВФКЕП ЗУНУ Лілія ЗАБРОДІНА

Іспит, завдання	СРС	Резон	РС	Практичні (семинари) (смі)	Лекції	Семест рн	Курс	Форма навчання
Іспит, V	28	90	2	12	12	V	III	вчання

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи комерційної та біржової діяльності»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS - 3	Галузь знань – 07 «Управління і адміністрування»	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки
Модулів: 4 (5-й семестр)	Спеціальність: <u>076</u> <u>«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</u>	Рік підготовки
Змістових модулів: 2		3 -й
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр
		5-й
		Лекції
		15 год.
		Практичні, семінарські
		15 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		58 год.
		Індивідуальні завдання:
		2 год.
		Вид контролю:
		Екзамен, 5-й семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2.	Освітньо-професійний ступінь: <u>фаховий молодший бакалавр</u>	

2. Мета та завдання дисципліни «Основи комерційної та біржової діяльності»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Основи комерційної та біржової діяльності» є набуття майбутніми фахівцями глибоких знань з основ комерційної діяльності та основ біржової діяльності формування у них економічного мислення, адекватного ринковим відносинам, формування навичок аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з практичною діяльністю в області комерції та біржової діяльності.

2.2.Завдання вивчення дисципліни

Мета вивчення курсу «Основи комерційної та біржової діяльності» визначила його завдання, а саме : пізнання основ комерційної діяльності як науки, її предмету, методів та функцій; пізнання основ біржової діяльності як науки, її предмету, методів та функцій; аналіз закономірностей розвитку ринкової економіки як основи функціонування різних сучасних господарських систем; характеристика основних рис та особливостей розвитку комерційної діяльності; розкриття закономірностей суспільного відтворення, економічного зростання та циклічних коливань в економіці; сучасні процеси господарчих зв'язків та шляхи вирішення проблем в області комерції та біржової діяльності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

В результаті вивчення дисципліни «Основи комерційної та біржової діяльності» студенти повинні володіти такими загальнокультурними компетентностями (ЗК)

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технології.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Основи комерційної та біржової діяльності» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів (Макроекономіка, Економіка підприємства), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань, використання комп'ютерної техніки та відповідного програмного

2.5. Програмні результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні досягти програмних результатів навчання (ПРН)

ПРН1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ПРН14. Визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи комерційної діяльності підприємства

Тема 1. Теоретичні основи комерційної діяльності

Поняття і суть комерційної діяльності. Поняття комерційного процесу. Основні функції та принципи комерційної діяльності. Чинники, які впливають на розвиток комерційної діяльності.

Тема 2. Суб'єкти та об'єкти комерційної діяльності

Підприємство як суб'єкт комерційної діяльності. Загальна характеристика виробничих підприємств. Комерційна діяльність виробничих підприємств. Посередники у комерційній діяльності. Функції торговельних посередників та класифікація торговельних посередників. Характеристика об'єктів комерційної діяльності.

Тема 3. Організація господарських зв'язків у комерційній діяльності

Суть та характер господарських зв'язків у торгівлі, чинники, що їх формують. Система, структура та класифікація господарських зв'язків в умовах ринку. Порядок регулювання господарських зв'язків. Класифікація господарських договорів. Прямі господарські зв'язки у сфері торгівлі.

Тема 4. Товарний ринок як сфера комерційної діяльності

Поняття та характеристика товарного ринку. Ринкова інфраструктура та її характеристика. Маркетингові дослідження ринку - початкова фаза комерційної діяльності. Ринкові чинники впливу на ефективність комерційної діяльності підприємств.

Тема 5. Закупівельна робота як складова комерційної діяльності

Сутність, роль та структура закупівельної роботи. Методи, способи та прийоми вивчення купівельного попиту. Планування закупівель товарів. Джерела постачання та постачальники товарів.

Тема: 6. Управління комерційною діяльністю на оптовому ринку товарів та послуг

Поняття та класифікація підприємств оптової торгівлі. Функції оптових торговельних підприємств. Суть та цілі оптових закупівель підприємств оптової торгівлі. Етапи закупівель. Види оптового обігу та чинники що його визначають

Тема 7. Організація та управління комерційною діяльністю у роздрібній торгівлі

Поняття роздрібною торгівлі. Функції та принципи розвитку роздрібною торгівлі. Поняття роздрібною торговельної мережі, принципи організації. Види мережі роздрібних торговців. Типи та спеціалізація роздрібних торговців.

Тема: 8. Організація складського господарства та технологія складських операцій

Товарні склади та їх класифікація. Площа товарного складу та її елементи. Техніко-економічні показники використання складів. Торговельно-технологічний процес складу, його елементи. Організація контролю за рухом

товарів на складах.

Змістовий модуль 2. Основи організації біржової діяльності

Тема 9. Сутність біржової діяльності, її становлення і розвиток

Роль та місце біржі в економіці. Суть біржі та її економічна природа. Функції біржі в ринковій економіці. Види бірж.

Тема 10. Біржовий товар

Поняття та склад біржового товару. Характеристика біржового товару товарних бірж. Біржові товари фондового і валютного ринків.

Тема 11. Базисні ринки

Загальна характеристика фондового ринку. Класифікація, принципи та функції фондового ринку. Учасники фондового ринку, їх права й обов'язки. Товарний ринок: його елементи, показники функціонування. Ціноутворювальні фактори на товарному ринку. Географічна і товарно-галузева класифікація товарного ринку. Сектори та сегменти ринку товарів. Умови розвитку товарних бірж. Валютний ринок: функції та суб'єкти. Біржова торгівля на валютному ринку.

Тема 12. Біржові індекси та їх аналіз

Біржові індекси. Фундаментальний аналіз у біржовій торгівлі. Використання технічного аналізу в біржовій справі.

Тема 13. Біржове посередництво

Сутність та основні види торговельно-посередницької діяльності на ринку. Взаємовідносини брокерів із клієнтами. Економічна стратегія брокера на товарній біржі. Сутність ефективності посередницької діяльності. Система показників посередницької діяльності.

Тема 14. Організація біржового торгу

Порядок та правила ведення біржових торгів. Види доручень клієнта брокеру. Види та характеристика біржових аукціонів.

Тема 15. Біржові угоди

Поняття, сутність та види біржових угод. Характеристика угод на товарній біржі. Біржові угоди на валютній і фондовій біржі.

**4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Основи
комерційної та біржової діяльності»
5-й семестр (Екзамен)**

Номер та назва теми	Кількість годин					Літера тура
	Всього	у тому числі				
		Лекції	Практичні заняття	ІРС	СРС	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи комерційної діяльності підприємства						
Тема 1. «Теоретичні основи комерційної діяльності»	12	2	2	-	8	[1]
Тема 2 «Суб'єкти та об'єкти комерційної діяльності». «Організація господарських зв'язків у комерційній діяльності»	12	2	2	-	8	[1,3]
Тема 3. «Товарний ринок як сфера комерційної діяльності». «Закупівельна робота як складова комерційної діяльності»	13	2	2	1	8	[2]
Тема 4 «Управління комерційною діяльністю на оптовому ринку товарів та послуг». «Організація та управління комерційною діяльністю у роздрібній торгівлі»	12	2	2	-	8	[2,3]
Тема: 5. «Організація складського господарства та технологія складських операцій».	12	2	2		8	[4]
Змістовий модуль 2. Основи організації біржової діяльності						
Тема 6. «Сутність біржової діяльності, її становлення і розвиток». «Біржовий товар». «Базисні ринки»	12	2	2	-	8	[2,3]
Тема 7. «Біржові індекси та їх аналіз». «Біржове посередництво».	12	2	2	-	8	[1]
Тема 8. «Організація біржового торгу». «Біржові угоди».	5	1	1	1	2	[1]
Усього годин	90	15	15	2	58	

5. Теми практичних занять

5-й семестр (Екзамен)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарське заняття №1 «Поняття комерційної діяльності»	2
2	Семінарське заняття № 3 «Суть та характер господарських зв'язків»	2
3	Семінарське заняття № 5 «Сутність, роль та структура закупівельної роботи»	2
4	Семінарське заняття № 7 «Поняття роздрібної торгівлі»	2
5	Семінарське заняття № 9 «Роль та місце біржі в економіці»	2
6	Семінарське заняття № 11 «Загальна характеристика фондового ринку»	2
7	Семінарське заняття № 13 «Сутність та основні види торговельно-посередницької діяльності»	2
8	Семінарське заняття № 15 «Поняття, сутність та види біржових угод»	1
	Усього	15

6. Тематика самостійної роботи студентів

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем ефективного функціонування підприємства та його структурних підрозділів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Термін контролю
1	Тема 1 «Теоретичні основи комерційної діяльності»	4	V с.
2	Тема 2 «Суб'єкти та об'єкти комерційної діяльності»	4	V с.
3	Тема 3 «Організація господарських зв'язків у комерційній діяльності»	4	V с.
4	Тема 4 «Товарний ринок як сфера комерційної діяльності»	4	V с.

5	Тема 5 «Закупівельна робота як складова комерційної діяльності»	4	V с.
6	Тема 6 «Управління комерційною діяльністю на оптовому ринку товарів та послуг»	4	V с.
7	Тема 7 «Організація та управління комерційною діяльністю у роздрібній торгівлі»	4	V с.
8	Тема 8 «Організація складського господарства та технологія складських операцій»	4	V с.
9	Тема 9 «Сутність біржової діяльності, її становлення і розвиток»	4	V с.
10	Тема 10 «Біржовий товар»	4	V с.
11	Тема 11 «Базисні ринки»	4	V с.
12	Тема 12 «Біржові індекси та їх аналіз»	4	V с.
13	Тема 13 «Біржове посередництво»	4	V с.
14	Тема 14 «Організація біржового торгу»	4	V с.
15	Тема 15 «Біржові угоди»	2	V с.
	Усього	58	

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання виконується у вигляді реферату обсягом до 20 сторінок. Метою виконання індивідуального завдання є закріплення рівня теоретичних знань, набутих під час лекційних занять та самостійної роботи. Завдання вибирається студентом у відповідності з номером у списку групи.

Поля : верхнє, нижнє та лівє – 20 мм, правє – 10 мм. Робота може бути рукописною або друкованою і виконується українською мовою.

Теми рефератів:

1. Етапи комерційної діяльності підприємств.
2. Тенденції історичного розвитку комерційної діяльності.
3. Принципи комерційної діяльності.
4. Особливості законодавства щодо комерційної діяльності підприємств в Україні.
5. Сутність і порядок регулювання господарських зв'язків.

6. Сутність договору купівлі-продажу та його основні умови.
7. Види господарських договорів.
8. Претензійна робота.
9. Форми санкції (штраф, неустойка, пеня, відшкодування збитків).
10. Поняття комерційної інформації і комерційної таємниці.
11. Комерційні секрети.
12. Носій комерційного секрету.
13. Забезпечення захисту комерційної таємниці.
14. Роль товарних знаків у комерційній роботі.
15. Характеристика і зміст комерційних (торгових) процесів в торгівлі.
16. Характеристика і зміст технологічних (виробничих) процесів в торгівлі.
17. Роль та характеристика оптових підприємств в організації господарських зв'язків з постачальниками товарів.
18. Види оптових підприємств: оптово-торговельні підприємства; брокери та агенти; збутові відділи підприємств.
19. Фактори вибору постачальників.
20. Суть і роль закупівельної роботи.
21. Вивчення і прогнозування купівельного попиту.
22. Виявлення і вивчення джерел надходження та постачальників товарів.
23. Класифікація постачальників.
24. Організація раціональних господарських зв'язків з постачальниками.
25. Організація і технологія проведення оптової закупівлі/продажу товарів у виробників, посередників, на товарних біржах та інших постачальників базується на різних формах і методах оптової закупівлі/продажу товарів.
26. Порядок формування і регулювання асортименту товарів. Розробка асортиментного переліку товарів.
27. Контроль та облік надходження товарів від постачальників.
28. Захист прав споживачів. Консьюмериський рух.

- 29 Поняття та склад біржового товару.
- 30 Характеристика біржового товару товарних бірж.
- 31 Біржові товари фондового і валютного ринків.
- 32 Суть опціонів та їх характеристика.
- 33 Опціонні стратегії.
- 34 Становлення ф'ючерсної торгівлі.
- 35 Ринок ф'ючерсних контрактів.
- 36 Технологічний процес купівлі-продажу ф'ючерсних контрактів.
- 27 Хеджування угод на біржовому ринку.
- 38 Спекуляція на біржових торгах. Зміст біржової гри.
- 39 Фінансові розрахунки ф'ючерсної торгівлі.
- 40 Поняття фінансового менеджменту в брокерській діяльності.

Індивідуальне завдання може також бути виконане у вигляді презентації по тематиці семінарських занять. Обсягом до 20 слайдів.

Захист індивідуального навчально-дослідного завдання відбувається у терміни, спільно обумовлені студентами і викладачем.

Оцінювання успішності студента з виконання завдань індивідуальної роботи

Формування умов оцінювання успішності студента з виконання і-того завдання індивідуальної роботи.

Оцінка «0» означає, що завдання не виконано.

Оцінка «1-59» означає, що виконано менш 30% завдань теми.

Оцінка «60-64» означає, що виконано менш 50% завдань теми.

Оцінка «65-74» означає, що студентом виконано 100% завдань теми, проте продемонстровано поверхневе ознайомлення з матеріалом теми, містить неточності, або неправильні висновки.

Оцінка «75-84» означає, що у виконаному завданні є недоліки, які не вплинули особливо на висновки та відповіді.

Оцінка «85-89» означає, що матеріал засвоєно повністю. Студент показав уміння не тільки правильно висвітлювати отримані знання, але й використовувати їх для аналізу і оцінки кількісної сторони явищ і процесів. При цьому в відповіді є незначні недоліки.

Оцінка «90-100» означає, що при виконанні завдання студент показав не тільки уміння висвітлювати отримані знання, а й продемонстрував здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на дане питання, уміння висловити свою точку зору чи аргументувати свою позицію з дискусійних питань.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача та самостійно; робота в Інтернеті; виконання індивідуальних завдань.

9. Методи оцінювання

В процесі вивчення дисципліни «Основи комерційної та біржової діяльності» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- директорська контрольна робота;
- оцінювання виконання індивідуального завдання;
- іспит.

Підсумковий бал (за 100 - бальною шкалою) з дисципліни «Планування та організація діяльності підприємства» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

5-й семестр (Екзамен)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Сума
Теми 12- 13 (модульна контр. роб., поточне оцінювання, тестовий контроль)	Директорська контрольна робота Теми 12- 15	Середнє арифметичне по поточним оцінкам	Іспит	
20%	25 %	15 %	40%	100 %
Тиждень (7)	Тиждень (14)	Тиждень (15)	Протягом екз.сесії	

Шкала оцінювання (переведення)

За шкалою коледжу	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	F

10. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з дисципліни: «Основи комерційної та біржової діяльності»
2. Питання для поточного контролю.
3. Питання для підготовки до здачі іспиту
4. Тестові завдання
5. Пошукові роботи студентів
6. Завдання для проведення модульного контролю, ДКР.

11. Рекомендована література Базова

1. Апопій В.В., Міщук І.П., Ребицький В.М., Рудницький С.І., Хом'як Ю.М. Організація торгівлі: Підручник; 2-ге вид., перероб. та доп./ за редакцією В.В. Апорія. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 632 с.

2. Виноградська А.М. Комерційне підприємство: сучасний стан, стратегії розвитку: Монографія / А.М. Виноградська. – К.: Центр навч. літ-ри, 2014. – 807с.

3. Комерційна діяльність: Підруч. / За ред.проф. В.В. Апорія. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: Знання, 2016. – 558 с.

4. Крамченко Л.І. Управління комерційною діяльністю оптового підприємства на засадах ситуаційного підходу: Автореф. дис. канд. ек. наук; 08.06.02 / НАН України, Інститут регіон.досл.– Львів, 2014. – 15с.

5. Панкратов Ф.Г., Серьогіна Т.К. Комерційна справа: Переклад з рос. –

Рівне: Видавнича агенція «Вертекс», 2012. – 352с.

6. Тарасюк Г.М. Планування комерційної діяльності: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2015. – 400 с.

7. Теорія та практика торговельного обслуговування: Навч. посіб./ В.В.Апопій, І.П.Міщук, С.І. Рудницький, Ю.М.Хом'як – К.: Центр навчальної літ., 2015. – 496 с.

Додаткова

8. Біржова діяльність: навчальний посібник / [В.І. Крамаренко, Б.І. Холод, Ю.Н. Воробйов та ін.; за ред. В.І. Крамаренко]. – К.: ЦУЛ, 2013. – 264 с.

9. Васильєва В.В. Фінансовий ринок: навч. Посібник / В.В. Васильєва, О.Р. Васильченко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 368 с.

10. Дмитрук Б.П. Організація біржової діяльності в агропромисловому комплексі: навч.посібник / Б.П. Дмитрук. – К.: Либідь, 2014. – 344 с.

11. Дудяк Р.П. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум: навчальний посібник / Р.П. Дудяк, С.Я. Бугіль. – 2-е вид., доп. – Львів: „Новий світ-200”, „Магнолія плюс”, 2013. – 360 с.

12. Сохацька О.М. Біржова справа: підручник / О.М. Сохацька. – 2-е вид., змін. й доп. – Тернопіль: Карт-бланш, К.: Кондор, 2016. – 632 с.

13. Суторміна В.М. Фінансовий ринок: навч.-метод. посіб. / В.М. Суторміна, Н.В. Дегтярьова. – 2-е. вид. – К.: КНЕУ, 2014. – 176 с.

14. Товарні біржі в Україні: аналіз діяльності, законодавче поле, перспективи розвитку / за ред. П.Т. Каблука та О.М. Шпичка. – К.: Віпол, 2017. – 278 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.me.gov.ua>
2. <http://www.minfin.gov.ua>
3. <http://www.treasury.gov.ua>
4. <http://www.ac-rada.gov.ua>
5. <http://www.kmu.gov.ua>
6. <http://www.ukrstat.gov.ua>